Godina II. — Broj 380.

CJENA LISTU: U predplati za čitavu godinu K 32·—, za polugodište K 16·—, tromjesečno K 8·—, mjesečno K 3·—, u maloprodaji 10 helera. — OGLASI primaju se u upravi lista trg Custoza broj 1, te se računaju po 30 helera za prostor visok 4 milimetara i dug 8 cm.

HRVATSKI LIST

Izlazi u Puli, svaki dan u 5 sati ujutro.

Četvrtak, 27. srpnja 1916.

„HRVATSKI LIST“ izlazi u nakladnoj tiskara JOS. KRMPOTIĆ u Puli, trg Custoza broj 1. Uredništvo se nalazi u Sižanskoj ulici broj 24. — Odgovorni urednik: JOSIP HAIN u Puli. Rukopisi se ne vraćaju. Ne uvažuju se anonimni dopisi. Nefrankirana pisma se ne primaju.

Veliki engleski bojni brod torpedovan.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 26. (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko bojište.

Izvidničke provale, što su ih Rusi pokušali na sjeverozapadu od Rozišća i navale, što su ih poduzimali na jugu od Lobačevke, izjalovile su se posvema. U našim je rukama ostalo 100 ljudi i 2 strojne puške.

Na jugu od Lešnjova povukli smo svoje čete pred moćnijim neprijateljskim pritiskom iza odsjeka Bolduzke.

Vrlo žestoki s jakom topničkom vatrom pripravljeni ruski napadaji na jednoj i drugoj strani od željezničke pruge kod samog Radzivillova nijesu donijeli neprijatelju, nakon promjenljive bitke, koja je bila za njega izvanredno puna gubitaka, drugo do neznatnih koristi.

Na ostaloj fronti nema ništa važna.

Talijansko bojište.

Iza teških gubitaka u posljednjim bojevima na jugu od suganske doline manili su se Talijani svakog daljnjeg napadanja. Naši su položaji ipak još trajno stajali pod neprijateljskom topovskom vatrom.

24. je o. mj. izgubio neprijatelj pred jednim samim odsječkom svoje fronte od 1200 do 1300 mrtvih i ranjenih, te se sprema, da ih sada sahrani.

Na svim je ostalim frontama položaj nepromijenjen. U nekojim je odsjecima došlo do teških topovskih bojeva.

Jugoistočno bojište.

Na Vojusi topovski bojevi.

Zamjenik poglavice generalnog stožera pl. Hofer, podmaršal.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 26. (D. u.). Iz velikog se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište.

Kod prokopa Comines-Ypern bio je uništen njemačkim lagumom veliki engleski čardak zajedno s njegovom posadom.

Na sjeveru od Somme održali su se Englezi u Pozieresu nakon žestokog boja. Dalje na istoku od šume Foureaux i blizu Longuevala bile su suzbijene manje neprijateljske provale.

Na jugu od Somme zadržali smo na jugozapadu od dvorca La Maisonette zemljište, što smo ga posljednje noći osvojili, protiv svih francuskih pokušaja, da ga opet osvoje. Na jugu od Estreesa bilo je jučer još žestokih bojeva na bajunete.

Na vrhu La Fille Morte (Avocourt) zauzeli su Francuzi minsku rupu, što su je bili zgubili, ali je ona bila odmah opet zasuta njemačkim protulagumom.

Na lijevo od Meuse išle su naše čete nešto naprijed na vrhu 304.

Na desno od rijeke bilo je po noći topničke borbe.

U okolici su Thiaumonta bila oborena 3 neprijateljska ljetala. Ustrijelili smo francuski dvoplošnjak iz obrambenih topova.

Istočno bojište.

Na zapadu su od Rige prodrla naša izvidnička odjeljenja u prednje ruske položaje, te su ih razorila. Naši su letioci prisilili na pruzi Dvinsk-Polock i na istoku od Minskoga neprijateljske prevoze četa, da se zaustave.

Sinoć i nočas poduzimali su Rusi, kako se je ustanovilo, sa tri divizije, protiv fronte na istoku i na jugoistoku od Gorodišća, više napadaja, koji su se izjalovili, kao što i svi prijašnji, s najtežim gubicima za neprijatelja. Na jednom je mjestu bio neprijatelj suzbijen protunavalom.

Skupine su njemačkih ljetala bacale s uspjehom bombe na željezničke stanice Pogorelci i Horodzijeja, krcate prevoza, kao što i na čete, što su bile utaborene u blizini. Na sjeverozapadu od Lucka nijesu imali pothvati neprijateljskih izvidničkih odjeljenja nikakvog uspjeha. Na sjeverozapadu od Berestečkoga bili su suzbijeni jači ruski napadaji. Osim toga bilo je okršaja između pomaknutih odjeljenja.

Balkansko bojište.

Ništa nova.

Vrhovno vojno vodstvo.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 26. (D. u.) Glavni stan javlja:

Iračka fronta:

Položaj je nepromijenjen.

Perzijska fronta.

Na istoku od Kermanšaha prilike su zastale. Rusi, koji su bili suzbijeni iz Revanduza prama istoku, bili su potisnuti preko granice.

Kaukaska fronta.

Na desnom krilu okršaji između ophodnja. Na centrumu i na lijevom krilu uzvratile su naše čete snažno napadaje neprijateljskih izvidničkih odjeljenja.

Egipatska fronta.

Na zapadojugozapadu od Katije suzbile su naše ophodnje, što su pomaknute naprijed proti prokopu, neprijateljsko odijeljenje konjaništva, te su mu zadale gubitaka.

BRZOJAVI.

Rat.

Bojevi na istoku.

Berlin, 26. „Berliner Tagblatt“ javlja sa fronte kod Rige: Naše čete moraju, da se tu bore sa peterostrukom neprijateljskom premoću. Ali im ta sa svim tim nije mogla da istrgne najmanji dio jarka. Neprijatelj šalje u boj uvijek nove divizije.

Njemačka podmornica pogodila engleski linijski brod.

Berin, 26. (D. u.) Službeno. Naša je podmornica napala 20. o. mj. pred uporištem engleske podmornice Scapaflov na otočju Orkney veliki engleski linijski brod te je torpedima pogodila dva puta svoj cilj.

Navala njemačkih ljetala protiv Zerela.

Berlin, 26. (D. u.) Službeno. Naša je skupina pomorskih ljetala napala bombama dne 25. o. mj. na veče rusko ljetalište Zerel na otoku Ösel, te je pogodila hangare i ruska ljetala, koja su bila spremna da odlete. Ma da su ih neprijateljske torpednjače i bojna ljetala opstreljavala, mogla su ipak da prama osnovi svoje napadaje izvedu. Sva su se ljetala vratila svojem ishodištu.

Talijani u Epiru.

Sofija, 25. Četvorni je sporazum zaključio, da će zaposjesti čitavi sjeverni i južni Epir i da će postaviti na čelo uprave talijanske inspektore.

Srpski bataljun u južnoj Albaniji.

Englezi na Kreti.

Milan, 26. „Corriere della Sera“ saznaje da je u Koricu u južnoj Albaniji stigao bataljun srpskih vojnika sa topništvom i ženijskim četama i prošao gradom pjevajući srpsku himnu. Isto tako da se je nastanio prije nekoliko dana u Korici jedan od srpskih činovnika, koji je dosad bio dodijeljen srpskom poslaništvu u Ateni.

Na Kreti su si prisvojili Englezi u zatonu Suda grčku jednu državnu zgradu te ju upotrebljavaju u svoje svrhe.

Austro-Ugarska.

Torpedovanje austrijskih parobroda „Biokovo“ i „Albanija“.

Prosvjed naše vlade.

Beč, 26. C. i kr. je ministarstvo za spoljašnje poslove upravilo diplomatskim zastupnicima savezničkih i neutralnih vlasti ovu notu:

„Beč, 21. srpnja 1916. Okružnom je verbalnom notom od 15. svibnja o. g. c. i kr. ministarstvo za spoljašnje poslove prosvjedovalo kod saveničkih i neutralnih vlada proti torpedovanju parobroda „Daniel Ernö“, „Zagreb“ i „Dubrovnik“. Od onoga su vremena ovamo poduzele neprijateljske podmornice dva slična i isto tako ničim ne opravdana napadaja, što se dade dokazati iz ovih, svom sigurnošću ustanovljenih i od očevidaca pod prisegom potvrđenih činjenica:

Dne 1. lipnja o. g. vozio je parobrod „Biokovo“, vlasništvo parobrodarskog društva „Dalmatia“, brod 35 godina star, 394 metara dug, sa sadržinom od 228 tona, iz Zadra u Spljet. Na njemu nije bilo nikakvog tovara, a imao je na palubi jedanaestero ljudi posatke i jednu ženu, koja je putovala u Spljet. Razumijeva se samo po sebi, da brod niti je bio naoružan, niti je mogao voziti vojne čete. Oko deset sati pr. p. opazili su kapetan i dva mornara sa zapovjedničkog mosta u moru blizu rta Blanca bijelu pjenastu prugu, koja se je brzo približavala parobrodu, a kratko vrijeme iza toga vidješe, kako je poć vodom proletio sivi torpedo, po prilici četiri metra ispred prove parobroda. Jedno dvije minute iza ovoga hica ispalila je uronjena podmornica, kojoj se je periskop mogao vidjeti kakovih 600 do 700 metara daleko, drugi torpedo proti brodu. Hvala spretnoj manovri ladje promašio je i taj torpedo svoj cilj, te je proletio dva metra daleko kraj desnog boka broda. Na to je podmornica stala progoniti parobrod, koji se je medjutim spasio tako, što je neprestano plovio amo tamo. Iza bezuspješnog je lova od kakovih šest minuta nestalo podmornice. Taj zavratni napadaj na maleni parobrod, koji može da služi samo u svrhu lokalnoga prometa, ne može se ni na koji način opravdati.

Dne 4. srpnja t. g. bio je parobrod „Albanija“ austrijskog Lloyda oko 6 sati 45 minuta izjutra kod otoka Dolfina takodjer bez ikakve predbježne opomene dva puta za nekoliko sekunda od neprijateljske podmornice torpedovan. Oba puta pogodjena na desnoj strani, potonula je „Albanija“ za 10 minuta. Kod toga su poginula tri čovjeka od posatke, dok su drugi mogli utići u čamcima za spasavanje. Neposredno iza ispaljenja opažen bi u udaljenosti od kakovih sto metara periskop podmornice, koji je iščeznuo opet u onaj tren, kad je „Albanija“ propala. Ta podmornica pripada bez sumnje talijanskoj ratnoj mornarici, kako se razabire iz jedne vijesti „Agenzie Stefani“, prema kojoj da je talijanska jedna jedinica dne 4. srpnja o. g. pr. pod. blizu dalmatinske obale torpedovala jedan neprijateljski parobrod. „Albanija“, koja se je upotrebljavala isključivo za lokalni promet, bila je 66 metara duga i imala 1122 tona sadržine. Na brodu su bile 22 osobe, medju njima 2 putnika; nije bio oboružan, niti je vozio ratni materijal.

C. kr. vlada prosvjeduje najodlučnije proti ovim zločinačkim napadajima, koji su opetovano je kukavnih i odurnih navala, kojima se neprijateljske mornarice u sadašnjem ratu bez prestanka služe.

Njemačko-austrijsko-ugarska gospodarska vijećanja u Beču i Pešti.

Beč, 26. (D. u.) Vijećanja o carini i gospodarskim političkim pitanjima, koja su se nastavila 21. o. mj., dospjela su jučer privremeno do svršetka, te su postigla radosni sporazum izmedju našeg i njemačkog stanovišta.

Da upotpune svoj rad, otputovat će svikolici njemački i naši delegati zajednički iz Beča u Budimpeštu. Na raspravama će sudjelovati i njemački poslanik Tschirschky.

Njemačka.

Njemačke odredbe na polju pomorskog prava.

Berlin, 26. (D. u.) Državni je kancelar objelodanio odredbu, koja naredjuje promjenu postupka sa pomorskim plijenom. U uvodu se odredbe kaže, da je sada njemački car odobrio za trajanja sadašnjeg rata obzirom na ratno pomorsko pravo, druge propise, kao silu protiv onih promjena, što su ih Engleska i njezini saveznici proglasili protiv londonske deklaracije.

Novi propisi sadrže novu listinu apsolutnih i relativnih kontrebanda, kao što i novu listu slobodne robe, pa dalje nove odredbe o slučajevima, kada se ima smatrati nešto kao neprijateljski čin.

Balkan.

Narodni mir u Bugarskoj.

Sofija, 25. Vlada se je sporazumila u svemu sa strankama. O tome je Radoslavov izvijestio osobno kralja Ferdinanda, i takodjer o koncesijama, što ih je strankama morao da učini. Kralj je te koncesije odobrio.

Izmedju vlade, stranaka i ostalih vodečih krugova u Bugarskoj nije bilo dugo takve sloge i harmonije.

Rumunjska mobilizacija.

Kolonija, 25. „Kölnische Zeitung“ donosi sa švicarske granice: „Neue Zürcher Zeitung“ javlja iz Bukarešta: Potvrdjuje se, da se predradnje za općenitu mobilizaciju rumunjske vojske nastavljaju uza sve poricanje. Pripadnici su godišta 1917. službeno pozvani na natpregledbu, koja će se doskora obdržavati.

Vojnička liga u Rumunjskoj na zaštitu prijestolja.

Bukarešt, 25. General je Mustatz ustanovio izmedju pričuvnih časnika ligu na obranu domovinskog prijestolja. U poklonstvenoj brzojavci kralju Ferdinandu navadja kao razlog ustanovljenju lige pobijanje navala protiv vojničkih i monarhijskih načela.

Izborna borba u Grčkoj.

Atena, 26. Izborna je borba u punom toku. Venizelosova je stranka već imenovala sve svoje kandidate. Veliki broj agitatora putuje zemljom, da stvori raspoloženje za Venizelosa. Ministarski predsjednik Skuludis kandidira u Ateni, Dragumis u Solunu. Članovi kabineta Gunaris, koji su iz kabineta istupili, odlučili su, da sastave listu kandidata, koji će prihvatiti boj protiv Venizelosa.

Huckanje protiv grčkoga kralja.

Atena, 24. „N. Wiener Journal“ donosi vijest iz Atene, da „Nea Himera“ pozivlje ministra predsjednika Zaimisa, neka upita kralja, koliko je istine na glasinama, što se šire, da će kralj tobože suspendirati ustav u Grčkoj. Taj venizelistički list pita, je li ta mjera već sada pripravljena za slučaj, da na izborima pobijedi Venizelos; dalje tvrdi, da će Grci svekoliko prije žrtvovati, nego li svoj ustav.

Antanta.

Rusija porabila sama rumunjsku municiju.

Berlin, 25. „Lokalanzeiger“ javlja: Nije se ispunila vijest, štd se bila pronijela, da će Rusija propustiti 30 željezničkih vozova rumunjske municije. Tih 30 vozova išlo je ne u Rumunjsku, nego zapravo na jugozapadnu rusku frontu, te je po svoj prilici već i većim dijelom potrošeno.

Na važne pregovore, što su se u Petrogradu o toj stvari vodili, bio je otposlan s rumunjske strane general Maksium. Njegova je misija propala. Rusko je ministarstvo tražilo kao protuuslugu prolaz Rusa uz sjevernu Moldavu. Maksium je to odbio, jer Rumunjska hoće, da ostane strogo neutralna. Medjutim su Rusi zaplijenili onih 30 željezničkih vozova municije, za koje je bilo rusko ministarstvo javilo, da se nalaze već u Rumunjskoj.

Pad Sasonova. — Pobjeda dvorske stranke.

Berlin, 24. „Tägliche Rundschau“ javlja iz Stockholma: Nova imenovanja u ruskom ministarstvu ne iznenadjuju, jer ih je već pred nekoliko dana rusko novinstvo proricalo. Izbor u osobama jest ali vrlo neočekivan. Sva imenovanja govore za pobljedu dvorske strake, koja se okuplja oko mlade carice i koja biva označena imenima, kao n. pr. Rasputin. Mjerodavne odluse bijahu privačene tek nakon dolaska carice u glavni stan. Sve postojeće osnove bijahu zabačene usljed njezina umiješavanja. Uspjelo joj je, da je postigla imenovanje njezinih štićenika. Stürmer, koji je carici veoma odan, morao je preuzeti ured vanjskih poslova, da zajedno sa Chwostowom, koji je preuzeo ured unutrašnjih poslova, odlučno upliva na vanjsku pplitiku. U prvoj se je vrsti htjelo učiniti konac žalosnoj i nesigurnoj politici Sasonova. Stoga je Sasonov morao, da iz zdravstvenih obzira zamoli za odstup.

Da mu se dade drugi posao, bijahu mu tobože dane važne vojničke punomoći. Makarow je na glasu kao reakcijonaran, ali vrlo radin muž. Chvostov vrijedi za muža izvrsna i čista značaja. Već je odavna bio pozvan od Stürmera, da savjetuje kod riješenja sviju važnih pitanja. Već je pol godine što njegov upliv neprestano raste.

Svi ti muževi zastupaju u vanjskoj politici umjereno stanovište. Novi ruski kabinet mogao bi svijet približiti miru za korak bliže.

Talijanska štampa protiv Rumunjske.

Lugano, 25. Štampa poziva četvorni sporazum, neka prisili i Rumunjsku, da demobilizira, kao što je i Grčka morala da učini. Rusija mora biti sigurna, te ne smije gubiti i nadalje toliko sila, da čuva od iznenadjenja rumunjsku granicu.

„Popolo d' Italia“ piše: Rusija mora biti u svojim kretnjama posve slobodna i sigurna od svakog iznenadjenja. Serenade Take Jonesca moraju već jednom prestati. Neka dakle četvorni sporazum nastupi konačno i protiv Rumunjske, jer je diplomatskih doskočica dosta. Ne ćemo trpjeti još daljnje odgadjanje.

Vijećanja u Rimu.

Lugano, 26. Jučer je izvanjski ministar Sonnino primio u konsulti rumunjskog poslanika kneza Ghika i ruskog poslanika baruna Giersa te je s njima duže vremena vijećao. Ministar Bisolatti, koji se je vratio sa fronte, imao je duži razgovor sa ministarskim predsjednikom Boselliem.

Pašić na Krfu.

Lugano, 26. (D. u.) Pašić je otputovao iz Rima, te je išao na otok Krf.

Portugalska vlada i njemački brodovi.

Zürich, 26. (D. u.) — Novine javljaju da je portugalska vlada konačno uzela u svoji posjed 63 njemačka trgovačka broda, što ih je zaplijenila.

Neutralne države.

Jakost španjolske vojske.

Madrid, 26. Španjolski ratni ministar uložio je reformni predlog, kojim se zahtijeva, da se stalna vojska pomnoži za 42.000 momaka i 12.000 konja. Posadna vojska u Maroku imala bi se pojačati na 50.000 momaka.

Razni brzojavi.

Beč, 26. (D. u.) — Poručnik je Parschan vitez reda „Pour le merite“ pao na bojištu dne 22. o. mj.

Lugano, 26. (D. u.) Ministar se je Aisolatti vratio sa ratišta. Dosadanji guverner Libije general Ameglio, koji je bio pozvan u Italiju, odaslan je opet u Tripolis.

Sjećajte se siročadi za domovinu poginulih vojnika

Budimpešta, 26. (D. u.) Ministar je predsjednik Tisza otputovao u pratnji svojeg tajnika u komitate Marmaros i Besterczemaszod.

Amerika.

Wilson za gladne Poljake.

Washington, 26. (D. u.) Predsjednik će se Wilson obratiti po svoj prilici na engleskog kralja, francuskog predsjednika i ruskoga cara s ručnim pismom, gdje će ih moliti, neka dozvole uvoz hrane iz Amerike za gladno stanovništvo Poljske. Wilson je zamolio državni ured, da mu naznani, koji je put zato najzgodniji.

Sjedinjene države kupile dansku zapadnu Indiju.

Washington, 26. (D. u.) Službeno se javlja, da su Sjedinjene države kupile za 5 milijuna šterlina dansku zapadnu Indiju. (Danska je zapadna Indija mjerila 359 četvornih kilometara, brojila je 27.026 stanovnika (75 po četvornom kilometru), glavni je grad Charlotte Amalie sa 8.247 stanovnika.)

Neprijateljski ratni izvještaji.

Rusija.

Petrograd, 24. Služb. izvještaj od 23. posl. podne.

Zapadna fronta.

U položajima kod Rige žestoka izmjenična topovska vatra. 10 km sjeveroistočno Smorgona kod sela Marczyski kušali su Nijemci, da sa svojim u strijeljačkim jarcima pripravljenim četama navale u namjeri, da opeta zauzmu dan prije izgubljene položaje. Naša ih je zatvorna vatra prisilila, da se povrate u svoje jarke. Svi daljnji pokušaji da provali, bijahu osujećeni vatrom našeg topništva i pješadije. Na Stohodu u okolici Zarecze-Pereznica (10 km sjeverno željeznice Sarny-Kovel) navalio je na nas neprijatelj u 9 sati na večer, ali smo ga odbili. Jučer smo u okolici Vorochta-Tatarov na cesti Delatyn-Marmarosz-Siget zarobili 5 časnika, od kojih 1 zapovjednika bataljuna i 483 momaka, zaplijenili 3 topa i 4 strojne puške. U Karpatima sniježi i kiši.

Engleska.

London, 23. (D. u.) Službeni izvještaj od 22. srpnja:

Izuzevši daljnju obojestransku tešku topovsku vatru, bila je noć razmjerno mirna. Ni ponovne teške protunavale neprijatelja nijesu mu donijele nikakve koristi. Naša topovska vatra i vatra iz strojnih pušaka zadala mu je vrlo teških gubitaka. Zauzeli smo nekoliko zemljišta kod šumice Foureaux i u smjeri prema Guillemont. U okolici Pozieresa imale su naše čete uza sav tvrdokorni neprijateljski otpor znatnih uspjeha. Veliki je dio grada u našem posjedu. U toj smo okolici zaplijenili 2 topa i zarobili preko 60 momaka.

London, 24. General Haire javlja: Bitka u selu Pozieres traje dalje. Ukupni broj od australskih četa zarobljenih vojnika porasao je na 6 časnika i 145 momaka. Na drugim odsjecima bojne fronte znatna obostrana topovska djelatnost. Medju Ancre i morem nije se dogodilo ništa osobita.

Italija.

Rim, 23. Služb. izvještaj od 22. t. mj.

Medju Ečavom i Brentom na obim stranama živahna topovska djelatnost i trajan pritisak naše pješadije. Javlja se o sjajnim akcijama naših odjeljenja u teškom visokom odsjeku Dolomite medju Brentom i Piave. U po nas povoljnim okršajima na gornjem kraju dolina Cia, Vanoi, Cismon zarobismo 253 vojnika, medju kojima 9 časnika te zaplijenismo nekoliko strojnih pušaka. Prelaz Rolle došao je u naš posjed. U dolini Sekste, gdje se stječu potoci Boden i Pacher popeli su se naši na vrhunac Einser (2669 m) te su se tamo utvrdili. U gornjoj Piave bijaše zaposjednućom najvišeg vrhunca posve zauzeta Cima Valone. Jučer je neprijateljsko topništvo opstrijeljavalo Cortina d'Ampezzo. Za uzvrat opstrijeljavali su naši teški topovi Toblach i Sillian u dolini Drave. Na Soči jučer intenzivnija djelatnost neprijateljskog topništva, kojega je naše suzbijalo.

Domače Vijesti.

Ispravak k članku o viškoj zabavi na Monte Cane. Zborovodja tamburaškog društva na ratnom brodu Erzh. Friedrich nije gosp. Kovačević, već kako nam je isto društvo izvoljelo javiti, gosp. Kozjak.

Tom prilikom ne može „Hrvatski List“ a da ne zahvali u ime Hrvata, što su prisustvovali dičnoj, nezaboravnoj zabavi, vrlom tamburaškom zboru na lijepom igranju, kojim je razigralo mnogo hrvatsko srce divnim udaranjem na milim našim narodnim glazbalima.

Iz Hrvatske.

Kraljev dar seljaku. U Gorjanu kod Djakova živi seljak Ivan Bramstein, koji imade na bojištu osam sinova. U znak priznanja podaren je ovih dana od kralja sa pet stotina kruna i srebrnim satom sa inicijalima vladara i sa krunom. Dar će biti uručen seljaku na osobito svečani način.

Zanimiv slučaj. Čitamo u „Hrvatskoj:“ Kod kotarskoga suda u Vinkovcima dogodio se ovih dana zanimiv slučaj. Prilikom jedne rasprave preslušana su dva pučko-ustaška vojnika. Jedan se je zvao Madžar, a nije znao ni riječi madžarski nego samo hrvatski, dok se drugi zvao Horvat, pa nije znao ni riječi hrvatski, nego samo madžarski.

Invalidska škola za vrtlarstvo u Zagrebu. Izmedju dvadeset različitih tečaja, što su otvoreni na invalidskoj školi za naobrazbu ratnih invalida, svakako je najzanimivija škola za vrtlarstvo. Do sada upisano je 25 učenika. Poučavanja vrši se u botaničkom vrtu, a trajat će godinu dana. Voditelj je sveučilištni profesor dr. Vale Vovk, a učitelj nadzornik vrta V. Durhanek. Invalidi uče sve potrebito, pa će učiti i vinogradarstvo. Vrtlarskomu tečaju pripojeni su tečajevi za svilogojstvo i pčelarstvo.

Odlikovanje. Službeni list objavljuje, da je ministru i sl. Gezi pl. Josipoviću, podpredsjedniku ugarskoga društva Crvenog križa, podijeljen Leopoldov red I. razreda.

Kandidati za djakovačku biskupiju. Osječka „die Drau“ javlja: Premda je još preuranjeno pitanje popunjenja djakovačke biskupske stolice, to se ipak već sada iznose imena kandidata. Kao nasljednici spominju se sveučilištni profesor dr. Hugo Mihalovich, biskup dr. Premuš, opat i prelat Josip Horvat, zagrebački kanonik dr. Lovro Radičević i drugi. Dakako da su to tek glasine, ali se prije godine dana ne može očekivati popunjenje djakovačke biskupske stolice.

Rekvizicija zvonova na Rijeci. Na Rijeci popisano je u svrhu rekvizicije 40 zvonova. Riječki župnik dr. I. Kukanić odaslao je popis biskupskom Ordinarijatu u Senj s molbom, da se zadrže sva zvona, jer da su uistinu potrebita. U slučaju da se ne bi moglo molbi udovoljiti, predlaže, da bi se od 6 zvonova u župnoj crkvi, koja teže 3024 kg., izručila samo tri, od crkve sv. Jeronima isto tri, dok od crkve sv. Vida i Modesta dva. Zvona, što bi se po prijedlogu riječkog župnika imala eventualno izručiti, teže ukupno 1456 kg.

Iz Trsta.

† **Alojzij Bunc.** Dne 20. o. mj. umro je u Proseku kraj Trsta umirovljeni školski inšpektor Alojzij Bunc. Pokojnik se je isticao kao vrstan učitelj i uzgojitelj i značajan rodoljub. Pokoj mu duši!

Iz Dalmacije.

Zlatarsko remek-djelo. Splitsko „Naše Jedinstvo“ javlja: Ovih će dana u izlogu jednog dućana na „Narodnom trgu“ biti izložen nov ostensorij od samoga zlata, srebra i dragoga kamenja, što ga je u filigrani izradio naš zemljak, poznati majstor Spličanin Josip Botta. Ostensorij je na kojemu je majstor neumorno radio punu godinu dana, visok 75 cm. i sastavljen od 40.000 komadića, a teži od prilike 3 kg. U glavnome je sličan onomu, što ga je izradio prije dvije godine, samo što je od njega veći (prvi ima 30.000 komadića, a visok je 73 cm.); i bečke su se kao i domaće novine u svoje vrijeme o djelu izrazile najpovoljnije, toliko da je po prof. Modrića bio pokazan Njegovu Veličanstvu, a zatim od prejasnih nadvojvodkinja Marije Terezije i Marije Annunziate osobno i svečano uručen kardinalu-nadbiskupu dru. Piffl-u kao dar za novu euharističku crkvu, koja se ima sagraditi u Beču.

Ako je onaj prvi naišao na toliko priznanje i udivljenje, na koliko će naići ovaj, koji za onim ni malo ne zaostaje, već ga natkriljuje u svakom umjetničkom obziru. Ako se još pomisli, da je zlatar Botta samouk i da radi u veoma primitivnoj radionici bez modernog alata, tada tek odskače njegov vanredni talenat i žaliti je, da takav majstor nije nastanjen u kojemu većem centrumu, gdje bi se njegovo umjeće bolje isticalo i više cijenilo.

Kupovanje parobroda. Splitske novine donose: U zadnje vrijeme kupuju neka parobrodarska društva i poduzeća parobrode gdje samo mogu. Bit će, da se nadaju te bi se ipak moglo doskora čuti riječ o miru.

Razne Vijesti.

U sedam dana 200 grama mesa na glavu. Uslijed sve to manje količine svježeg mesa, odredili su u Berlinu, da će se davati za vrieme od 17. do 28. o. m. samo 200 grama mesa na svaku pojedinu glavu. Umjesto mesa pripada svakom stanovniku isto tolika količina sala.

Njemačka zabranjuje jela od ječja. Iz Berlina se javlja: Ratni ured za prehranu izdao je ovu odredbu: U gostionama, krčmama, kavanama, hotelima, slastičarnama ili sličnim lokalima, zabranjuje se pripravljanje jela od jaja za doručak. Samo za ručak ili za večeru smiju se takva jela priredjivati. Upravne oblasti su ovlaštene, da ustanove satove, kad se smiju ovakva jela prodavati.

Talijanska tvornica baruta poletila u zrak. Javljaju iz Lugana, da je nne 20. o. mj. u noći dignuta u zrak tvornica baruta u Porto Franco. Ispod ruševina izvučeno je dosele 13 mrtvih i mnogo ranjenih. Za pretežniji dio ranjenika nema izgleda, da bi se mogli spasiti. Oblasti su odredile strogu istragu, ali do sada bez uspjeha. Pučanstvo je silno uzbudjeno.

Krunsko vijeće u Rumunjsko. Iz Bukarešta javljaju, da će se ovih dana držati važno krunsko vijeće, na koje su pozvani ministri i drugi odlični rumunjski političari, medju kojima su takodjer Jonescu i Filipescu.

Najveće šume na svijetu. U čitavoj Evropi nema više nijedne zemlje, u kojoj bi bilo pravih gorostasnih šuma. Slabo je gospodarenje uništilo na milijune vrijednosti i prouzročilo povrh toga obzirom na klimatske odnošaje velike štete. I u Saveznim su državama u Sjevernoj Americi kroz godine i godine pustošili na najbezumniji način na milje dugačke i široke šume, a da se nijesu brinuli za podmladak. No uza sve to ima ipak još golemih šuma, tako primjerice neprekinuta šumska površina u širini od 1600 i u dužini od 2700 kilometara, koja se prostire u pokrajinama Quebeck i Ontario, te sliže sve do poluotoka Labradova. Najveća se šuma u Africi proteže od Konga do izvora Nila i Zambezija, a i u Aziji se nalazi gorostasna šuma, bez sumnje najveća na svijetu, dugačka 4800, a široke 2700 kilometara, i to u sjevernoj Sibiriji od rijeke Oba do Jane, te je dosad većim dijelom još posve neistražena, jer rijetko kad zalazi dublje u nju čovječja noga.

Rusija je izručila Rumunjskoj municiju. Posebni dopisnik „Berliner Tagblatta“ javlja iz Bukarešta 20. julija: „Adeverul“ javlja, da je juče prispjelo na postaju Ungheni „prvih 30 vagona rumunjske municije, što se je nalazila u Rusiji. Dva su daljnja vlaka sa 39 vagona na putu iz Petrograda. Posebna rumunjska vojna komisija išla je u Ungheni, da preuzme municiju. — Izvjestitelj „B. T.“ nadodaje: Obzirom na javljeni dogovor medju Bratianom i poslanicima četvornoga sporazuma glede pitanja municije, ne može se vijest ocijeniti nevjerojatnom. Za odnošaje medju Rumunjskom i antantom je svakako značajna.

Talijanska štampa i smaknuće dr. Battistija. Kako smo jur javili, bio je ovih dana smaknut tirolski veleizdajnik dr. Battisti. Talijanska štampa digla je protiv te osude kuku i motiku, te je dr. Battistija uvrstila u redove mučenika Italije. Ministar Bissolati tješi publiku time, da je dr. Battisti počinio samoubojstvo i da je mrtav dospio u ruke Austrijanaca, koji su ga mrtva i vješali.

Skorašnja ofenziva kod Soluna. Novinari različitih država bježe iz Atene u Solun u strahu pred skorašnjom ofenzivom antante. Reč bi medjutim, da su još veći strah pobudile kod vlasti antante njemačke podmornice, jer su ladje, što voze iz Pireja u Solun promijenile svoj vozni red. Odlazak parobroda drži se tajnim, da se tako izbjegne opasnost od podmornica. Antanta naime ne sumnja, da imadu centralne vlasti izvrsno uredjenu obavjesnu službu, pa je to i pobudilo kod nje veliki oprez.

Konferencija saborskih predsjednika centralnih vlasti. Iz Beča javljaju, da će se konferencija saborskih predsjednika u parlamentima centralnih vlasti, koja se imala držati 11. o. mj., držati početkom septembra u Berlinu.

„Gazetta Narodowa“ u Poznanju. U Poznanju počet će izlaziti dne 15. augusta novi veliki politički poljski list. List će imati dnevno dva izdanja, a zvat će se „Gazetta Narodowa“ (Narodni List). Utemeljitelji su poznati konservativni plemići, koji su uložili u to poduzeće dva milijuna maraka.

„Unione economica nazionale di Trieste“. U svrhu uskrisenja „Unione economica nazionale di Trieste“ obrazovan je ovih dana u Rimu novi odbor. Uniji bit će svrha, da se bavi narodnim i gospodarskim interesima u Trientu, Gorici, Trstu, Rijeci, Puli, Zadru i u svim „neoslobodjenim“ mjestima. Osim toga bit će joj dužnost, da ide na ruku talijanskoj vladi kod rješavanja svih tamošnjih problema. Sijelo Saveza ostaje zasada u Rimu, gdje će se dne 20. augusta držati utemeljiteljna skupština.

Proslava narodnog mučenika Battistija u Rimu i Milanu. Iz Lugana javljaju da je dne 21. o. mj. obilazila u Rimu gradskim ulicama velika povorka demonstranta iredentističkih, nacijonalnih, demokratskih i sličnih društava, koja je pred palačom Venezia žviždala i vikala: na Kapitol, da se uprizori proslava mučenika Battistija i obruži Austrija i Njemačka. Na Kapitolu držao je načelnik Colonna govor, u kojem je slavio Battistijev rad za raširenje narodnoga gibanja i njegovu hrabrost u ratu. Osobito je naglasio, da je triumf za toliko bliže, koliko je mučeničtvo groznije. Daljni govornici pozivali su demonstrante k mržnji i osveti nad Austro-Ugarskom i germanstvom. Govornicima je divlja masa burno povladjivala.

U Milanu držala se pod predsjedništvom senatora Mangiagalli skupština brojnih društava u svrhu priprema za veliku javnu proslavu Battistija. Medju inim bilo je takodjer zaključeno, da se ima sabirati novčane prinose za spomenik Battistiju u Tridentu i predložiti, da se dvije ulice u Milanu okrste „slavnim“ imenima: Battisti i Oberdank. U milanskom općinskom vijeću držao je socijalistički načelnik i nekoji drugi savjetnici govore u kojima su spominjali Battistija i napadajuć austro-ugarsko izvadjanje zakona i tiranstvo. Načelnik se je ograničio protiv tendencijoznoga izrabljivanja i pretjeravanja Battistijeva slučaja.

Rusi će zadržati dosadašnju ofenzivnu taktiku. „Pester Lloyd“ donosi po francuskom izvoru: U ruskom krunskom vijeću prihvaćeni su svi prijedlozi generala Brusilova, koje je dapače i sam car zagovarao. Dosadašnji postupak generala Brusilova naišao je u vodećim ruskim vojničkim krugovima na opće odobravanje. Konačna odluka pala je u tom smislu, da se i nadalje zadrži dosadašnja taktika, koja se smatra da obećaje najviše uspjeha. Žale se velike žrtve, koje traži ova ofenziva sa masama, ali se put, kojim se pošlo, smatra ispravnim. Izjavljuje se, da su još raspoložive rezerve, koje su već izvježbane ili se izvježbavaju, znatne. O nestašici vojnika nema govora. U svrhu da se doskoči nestašici časnika, bit će veći broj podčasnika promaknut na časnike.

Evakuiranje Reimsa Javljaje se iz Reimsa: Odredbom francuskog vrhovnog vojnog vodstva odredjeno je evakuiranje grada Reimsa. Drži se, da je ova zapovijed u vezi sa predstojećom ofenzivom u Champagni.

Sjećajte se Crvenog Križa!

AUGUST ŠENOA

Prijan Lovro.

(Nastavak).

Pohitih, da dojavim Macanu, šta to s našim Lovrom biva. Naš Bogdul upravo raščinjao starca Homera na najmanje čestice, te je, koliko se sjećam, grdio grdobnog Terzita. Čuvši da je Lieljo okupio Lovri glavu, namršti čelo, primaknu lijevi kažiprst ritu svoga nosa, te odreza kao junak Akil: „Viš! pasja vjerica!“

Drugog dne na večer podjosmo ja i Bodul na sastanak mladih Hrvata. Bijasmo van reda veseli. Na opće zahtijevanje otpjeva nam stidljiv filolog, koji se zvao u našem cehu „osječki đijete“, Tordinčevu pjesmu: „Gdje ptičice milim glasom pjevaju“, i to jasnim i zvonkim glasom, da je neki šijak sve zibajuć se od milja klikuo: „Oh brate, ala je to lijepo, to duše mi vrijedi više nego turska cigareta!“ te me nakon toga usklika i zagrlio. Upravo stade „Uskok Ive“, miroljubiv potomak ratobornih Senjana, tankim glasom razlagati važnost senjske željeznice na veliko nezadovoljstvo prisutnih Riječana i Kraljevčana, kad se u jedanput otvoriše vrata, i svečano, lagano, olimpijski smiješeći se uniđe Lovro. Braća zaboraviv senjsku željeznicu, udare grmiti: „Živio Lovro!“ Samo Žigec gurnu Macana, a ovaj smiješeći se lopovski u kutu gladio bradu.

Na taj rogoborni pozdrav pokloni se Lovro „dostojanstveno“, otre si očale, i sjednuv do mene uze razabirat jestvenik. Poglednuh ga sa strane. Bijaše nekako uzvišen, vedar i ponešto gjorgut.

„Konobaru!“ vikn glasom diplomatičkim: „Befsteak!“ „Dakle“, okrenu se prama meni, ja se ženim.“

„Zbilja?“

„Sve je gotovo. Konobaru, jošte kiselih krastavaca! Za četiri nedjelje“, prihvati opet meni, „biti će vjenčanje. Ti češ mi biti kum.“

Ne prigovorih nita. Tko će i prigovarat u takvom slučaju? Lovro bijaše veseo, reč bi mahnit. Ne vidjeh ga nikad takova. Iznenada skoči, uhvati čašu i stade malne drhćućim glasom govoriti govor dug i širok u slavu starih hrvatskih kraljeva, o kojima je u onaj blaženi čas više znao nego stari arcidjakon Toma i hrvatska kronika. Presenetih se nemalo, nu poznavajući njegovu ćud, volio sam šutjeti. Idući kući nije govorio ni riječce o ženitbi, već je sve pjevucao staru slovensku pjesmu o svetoj Barbari.

Kad bjeh legao, ispravi se Lovro pred mojom posteljom, dakako pod puhovom kapom, te mi reče:

„Stavljam ti alternativu, ili si ti lud, ili sam ja?“

„Ja si toga baš ne želim“, odvratih mu kroz smijeh, „budi ti lud.“

„Beno“, reče, „al ja sam uza sve to ipak pametan, jer se — ženim.“

Od onoga dana bivao Lovro sve rjedje kod kuće. Svršiv pismene ispite imao je kada probaviti cijeli dan kod Minke. Dolazio kasno u noć kući, i često netrijezan. Hvalio mi prijaznost Minkinih ljudi, hvalio im dobro vino, al ništa više. Ne poznavajući s prvine pobliže ćudi Minkine, stao sam gatati, da je ženska od srca, glava pametna, ma i nešto zrelija bila, a tim da je osvojila Lovru. Moj prijan gradio i gradio svejednako kombinacije, kako će sebe i oca izbaviti duga, a ta ga je misao toliko obmanula bila, da je bistroumni taj čovjek posve oslijepio, te je zbilja mislio ljubiti djevojku. Minka i roditelji joj smubili me više puta, neka ih s Lovrom često pohodim. Samo dva ti li puta odazvah se pozivu. Nešto me od njih odbijalo. Ljudi življahu dosta udobno. Otac bijaše viši činovnik. U Minke ne nadjoh ni iskre pravog djevojačkog života. Gradila se, da ljubi glazbu, a vrlo rdjavo igrala, da ljubi pjesništvo, a ništa o tom ne razumjela; da je vatrena domorotka, al zna se, da se usidjelice često domorodstvom ističu, kad ne mogu ničim drugim zanimive biti. Lovru ti ljudi na oko ninali i mazili, ma da im je rodjeni sin, al u istinu držali ga gvozdenim klieštama. I sami si možete misliti, kako mi je bilo pri duši. Nisam smio govoriti. Starac bi često pokazao Lovri državne papire od veće vrijednosti, govorio o sretnoj budućnosti. Zvali ga na kratko „gospodin Lovro“. Pače više. Jednom starci pošli na ladanje bez Minke, koja da boluje. Lovro dakako nije pratio roditelja. Čemu? Na večer mi pripovijedao, da je bio kod djevojke. Ne bijaše nikoga kod kuće. Minka da je plakala, kako se stvar zavlači, da ne treba dočekati zadnjega ispita, sve nek se ubrzo svrši. Lovro privoli. To je starce vrlo veselilo. I oni rekoše: Brzo! brzo! Pisali po krsni list i papire, samo da bude brzo, jer bi inače djevojku ubila tuga. Ta preša činila mi se sumnjivom. Zašto rade ti ljudi oženiti Lovru prije, neg steče učiteljsko mjesto? Lovro me zapita, kakovih papira ženidbi treba. Rekoh mu, kakovih. Sastavih mu i molbu, da bude oprošten od redovitog oglašivanja crkvenog. Sve brzo.

Jedne večeri šetasmo Lovro i ja kraj Vltave. „Hvala Bogu“, reče prijan, „gotovo sve je u redu. Sve me glava boli. Bio sam danas kod župnika. Tjeraju me. Šta češ? Kad djevojka želi. I bolje je.“

„Al čemu ta preša?“

„Rekoh ti, da djevojka i roditelji žele.“

„Ima li možda razloga, s kojega obično vjenčanje brzo slijedi mora?“

„Kunem ti se, nema.“

„Oprosti, brate, da te pitajuć mučim. Valja sve promisliti, kad sklopiš savez za cijeli život.“

(Nastavit će se.)

Hrvati i Hrvatice sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda!